

BANKOVKY A MINCE

Iridiscentní pruhy

Iridiscentní, tzv. duhové lesklý, pruhy je umístěn na lici straně blíže pravému okraji bankovky. U starších vzorů bankovek je rovný a jednobarevný, u inovovaných vzorů zprava vzorovaný a dvoubarevný. Při běžném pohledu na bankovku se jeví jako průhledný, slabě zbarvený, při sklopení bankovky proti světlu získává slabý zlatý či namodralý (a u inovovaných vzorů kromě základního zlatého navíc fialový nebo modrý) nádech s kovovým odleskem. Na iridiscenčním pruhu vpravo jsou negativně (tj. jako světlá) vyznačena čísla označující nominální hodnotu bankovky. Při sklopení bankovky se tato čísla jeví proti lesklému pruhu jako tmavá.

Proměnlivá barva

Odtřaný prvek založený na optickém efektu. Tento prvek vytištěný speciální tiskovou barvou mění své zbarvení v závislosti na tom, v jakém úhlu se bankovka sklápí proti dopadajícímu světlu. Barva, kterou vidíme při běžném čelním pohledu na bankovku, se při sklopení bankovky proti světlu změní na barvu zcela jinou.

Rozměry: 158 x 74 mm

Skrýtlý obrazec

Stane se viditelným tebdy, sklopíme-li bankovku ve vřší oči do vodorovné polohy proti zdroji světla. Tvoří ho vždy číslo označující nominální hodnotu bankovky. Z delší strany bankovky je obrazec pozitivní, tj. tmavý, z kratší strany negativní (světlý). Je umístěn na lících stranách bankovek v ornamentech na rameni portrétu, popř. nad ním.

Mikrotext

Je většinou vytištěn tiskem z plochy. Základní mikrotext na lici straně je skryt vpravo od portrétu v pruhu základní barvy vybíhající do pravého bílého okraje a číselně označuje hodnotu bankovky, na rubové straně je rovněž v pruhu základní barvy mezi státním znakem a pravým okrajem skryt mikrotext obvykle slovně označující hodnotu bankovky.

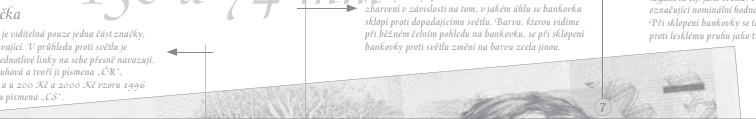
Okénkový proužek s mikrotextem

Proužek z umělé metalizované limoty zapuštěný do papíru, který na lici straně vystupuje vždy v různých intervalech na povrchu papíru. Je na něm čitelný negativní mikrotext s označením nominální hodnoty bankovky, u inovovaných vzorů také s logem ČNB. Při pohledu na bankovku je vidět pouze vystupující část proužku na lici straně, při pohledu proti světlu je proužek vidět z obou stran jako souvislá tmavá linka s prosvitajícím mikrotextem. U inovovaných vzorů bankovek mění vystupující části svoji kovově lesklou barvu v závislosti na úhlu dopadu světla.

Í vlákna

uštěná okem viditelná vlákna oranžové barvy v délce 6 mm. Číselná jsou na bílých okrajích bankovky.

Platné bankovky

V levé polovině lícní strany všech bankovek jsou texty označující slovně hodnotu bankovky, emisní ústav a jeho představitele včetně faksimile jeho podpisu a rok vydání bankovky.

Rubovou stranu všech bankovek doplňuje státní znak České republiky a označení bankovky sérií a pořadovým číslem ve dvojím provedení. Na bankovkách je uvedeno i jméno autora výtvarného návrhu, jména rytců, název tiskárny a označení držitele reprodukčních práv.

Autorem výtvarných návrhů celé řady bankovek je akademický malíř Oldřich Kulhánek.

líc

rub

Rozměry: 140 x 69 mm

Lícní strana

V pravé části je umístěn portrét Karla IV. Na pozadí textů je motiv gotické křížové klenby a ve spodní části vyobrazena lícní a rubová strana pražského groše.

Rubová strana

Hlavním motivem je pečeť Univerzity Karlovy položená na pruhu pergamenu. V levé části pergamenu je umístěna iniciála „K“ ze zakládající listiny Univerzity Karlovy.

Obě strany spojují gotické motivy, fragmenty gotických oken v horní části a geometrické obrazce připomínající vitráže oken chrámu sv. Víta ve spodní části.

Vodoznak

Je zřetelně viditelný pohledem na bankovku proti světu. Používá se tzv. lokální stupňovitě (tj. kombinace pozitivního

1000 Kč

Okénkový proužek s mikrotextem

Proužek z umělé metalizované fóty zapuštěný do papíru, který na lící straně vystupuje vždy v různých intervalech na povrch papíru. Je na něm čitelný negativní mikrotext s označením nominální hodnoty bankovky, u inovovaných vzorů také

Skrýty obrazec

Stane se viditelným tehdy, sklopíme-li bankovku ve výši očí proti zdroji světla. Tvoří ho vždy číslo označující nominál. Z deščí strany bankovky je obrazec pozitivní, tj. tmavý, z k negativní (světlý). Je umístěn na lících straně bankovek na rameni portrétu, popř. nad ním.

líc

rub

Rozměry: 146 x 69 mm

Lící strana

V pravé části je umístěn portrét Jana Amose Komenského. Na pozadí textů je rozevřená kniha ležící v půdorysu nizozemského Naardenu.

Rubová strana

Hlavním motivem je obrázek spojených rukou dospělého a dítěte. Pozadí vytváří rostlinný motiv, kterým prolíná otevřená kniha s nápisem „ORBIS PICTUS“.

líc

rub

Rozměry: 152 x 69 mm

Lící strana

V pravé části je umístěn portrét Boženy Němcové. Na pozadí textů je motiv rozvité růže.

Rubová strana

Hlavním motivem je portrét dívky, která má ve vlasech vpleteny květy, přecházející na pravé straně v trny a bodláčí.

Obě strany spojuje motiv růže.

líc

rub

Rozměry: 158 x 74 mm

Lícní strana

V pravé části je umístěn portrét Františka Palackého. Na pozadí textů je silueta stromu s kořeny. Přes kmen stromu je volně položen arch papíru.

Rubová strana

Hlavním motivem je orlice, symbol Moravy a Slezska, kterou prolíná silueta kroměřížského zámku.

líc

rub

Rozměry: 164 x 74 mm

Lícní strana

V pravé části je umístěn portrét Emy Destinnové. Na pozadí textů jsou vyobrazeny vavříňové snítky, na kterých je položena stylizovaná lyra.

Rubová strana

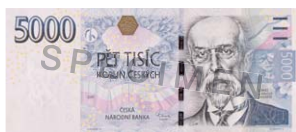
Hlavním motivem jsou vyobrazení symbolizující hudbu. V horní části je umístěna hlava Múzy hudby a lyriky Euterpé ověňčená snítkami a plody vavřínu. Pod hlavou Múzy jsou položeny housle a violoncello. Přes tato vyobrazení je šikmo položeno velké písmeno „D“, stylizované do podoby nástroje připomínajícího lyru. Z písmene vybíhá výrazný rostlinný ornamentální dekor.

Obě strany spojují vavříňové snítky.

z rubové strany část zbyvajících. V průhledu proti světlu je značka vidět celá a její jednotlivé linky na sebe přesně navazují. Soutisková značka je kruhová a tvoří ji písmena „ČR“, u bankovek vzoru 1995 a u 200 Kč a 2000 Kč vzoru 1996 tvoří soutiskovou značku písmena „CS“.

bankovky proti světlu změni na barvu zcela jinou.

líc

rub

Rozměry: 170 x 74 mm

Lícní strana

V pravé části je umístěn portrét Tomáše Garrigua Masaryka. Na pozadí textů je v horní části motiv lipových lístků a plodů, ve spodní části červenobílá stuha. Všechny motivy symbolizují vznik samostatného československého státu v r. 1918.

Rubová strana

Hlavním motivem je seskupení nejznámějších pražských gotických a barokních staveb v perspektivě. Vyobrazení budov doplňují ve spodní části pražská domovní znamení a náhrobní kameny ze židovského hřbitova, v horní části gotické znaky Prahy a Čech.

Obě strany spojuje růžice z dvoubarevné stuhy tvořící pozadí při pravém okraji bankovky.

Dřívější vzory

Ke dni 1. července 2001 byla ukončena platnost bankovek v nominálních hodnotách 1000 a 5000 Kč vzoru 1993. Od 1. července 2004 do odvolání výměnu provádějí pobočky České národní banky.

Ke dni 1. února 2007 byla ukončena platnost bankovek vzoru 1993 v nominálních hodnotách 50, 100, 200 a 500 Kč. Hlavními rozdíly oproti pozdějším vzorům bankovek jsou letopočet 1993 na lící straně a chybějící grafický motiv v pravém dolním rohu na rubové straně bankovky. Bankovky od 1. února 2010 vyměňují pouze pobočky České národní banky. Doba výměny u poboček ČNB probíhá u 50 Kč vzoru 1993 do 31. března 2017, u 100, 200 a 500 Kč vzoru 1993 není omezena.

Ke dni 31. srpna 2008 byla ukončena platnost bankovek v nominální hodnotě 20 Kč. Od 1. září 2009 do 31. srpna 2014 výměnu provádějí pobočky České národní banky.

Ke dni 31. března 2011 byla ukončena platnost bankovek v nominální hodnotě 50 Kč. Neplatné bankovky lze od 1. dubna 2011 do 31. března 2012 vyměňovat v pobočkové síti komerčních bank a České národní banky. Od 1. dubna 2012 až do 31. března 2017 pak lze bankovky měnit pouze v pobočkách České národní banky.

Platné mince

Soustavu českých mincí tvoří šest mincí v nominálních hodnotách 1, 2, 5, 10, 20 a 50 Kč. Rozlišovacími znaky jednotlivých nominálních hodnot jsou velikost, barva, provedení hrany, tvar a vyobrazení na mincích. Všechny mince jsou v oběhu od roku 1993.

líc

rub

Materiál: ocel galvanicky pokovená niklem

Průměr v mm: 20

Síla v mm: 1,85

Hmotnost v g: 3,6

Hrana: vroubkovaná

Autor mince: akad. sochařka Jarmila Truhlíková Spěváková

líc

rub

Materiál: ocel galvanicky pokovená niklem

Průměr v mm: 21,5

Síla v mm: 1,85

Hmotnost v g: 3,7

Hrana: hladká

Autor mince: akad. sochařka Jarmila Truhlíková Spěváková

je viditelná pouze jedna část značky, vajíček. V průhledu proti světlu je jednotlivé linky na sebe přesně navazují. ušlechtilá a tvoří ji písmena „CR“, a u 200 Kč a 2000 Kč vzoru 1996 a písmena „CS“.

zbarvení v závislosti na tom, v jakém úhlu se bankovka sklápí proti dopadajícímu světlu. Barvu, kterou vidíme při běžném čelním pohledu na bankovku, se při sklápění bankovky proti světlu změní na barvu zcela jinou.

označující nominální hodnotu. Při sklápění bankovky se tato barva mění. Při sklápění bankovky se tato barva mění. Při sklápění bankovky se tato barva mění.

líc

rub

Materiál: ocel galvanicky pokovená niklem

Průměr v mm: 23

Síla v mm: 1,85

Hmotnost v g: 4,8

Hrana: hladká

Autor mince: akad. sochař Jiří Harcuba

líc

rub

Materiál: ocel plátovaná a galvanicky pokovená mědí

Průměr v mm: 24,5

Síla v mm: 2,55

Hmotnost v g: 7,62

Hrana: vroubkovaná

Autor mince: akad. sochař Ladislav Kozák

líc

rub

Materiál: ocel plátovaná a galvanicky pokovená mědí

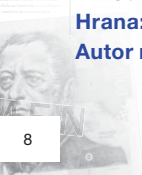
Průměr v mm: 24,5

Síla v mm: 2,55

Hmotnost v g: 7,62

Hrana: vroubkovaná

Autor mince: akad. sochař Ladislav Kozák

Vodoznak

Je zřetelně viditelný pohledem na bankovku proti světlu. Používá se tzv. lokální stupňovitě (tj. kombinace pozitivního

1000 Kč

Okénkový proužek s mikrotextem

Proužek z umělé metalizované fóty zapuštěný do papíru, který na lící straně vystupuje vždy v různých intervalech na povrchu papíru. Je na něm čitelný negativní mikrotex s označením nominální hodnoty bankovky, u inovovaných vzorů také

Skrýty obrazec

Stane se viditelným tehdy, sklopíme-li bankovku ve výši očí proti zdroji světla. Tvoří ho vždy číslo označující nominální z děší strany bankovky je obrazec pozitivní, tj. tmavý, z k negativní (světlý). Je umístěn na lících straně bankovek na rameni portrétu, popř. nad ním.

líc

rub

Materiál: ocel plátovaná a galvanicky pokovená slitinou mědi a zinku

Průměr v mm: 26

Síla v mm: 2,55

Hmotnost v g: 8,43

Hrana: hladká

Autor mince: akad. sochař Vladimír Oppl

líc

rub

Materiál: ocel plátovaná a galvanicky pokovená slitinou mědi a zinku

Průměr v mm: 26

Síla v mm: 2,55

Hmotnost v g: 8,43

Hrana: hladká

Autor mince: akad. sochař Vladimír Oppl

líc

rub

Materiál: ocel ve středu plátovaná slitinou mědi a zinku, na mezikruží plátovaná a galvanicky pokovená mědí

Průměr v mm: 27,5

Síla v mm: 2,55

Hmotnost v g: 9,7

Hrana: hladká

Autor mince: akad. sochař Ladislav Kozák

Ochranné prvky bankovek Platné bankovky

Použité ochranné prvky lze rozdělit do skupin. Některé prvky jsou viditelné pouhým okem a jsou určeny pro nejširší veřejnost, jiné prvky jsou zjistitelné jednoduchými pomůckami a jsou určeny pro subjekty přijímající hotovosti na přepážkách a jiných místech, umožňujících použití těchto pomůcek.

① Vodoznak	⑤ Skrýтый obrazec
② Okénkový proužek s mikrotextem	⑥ Proměnlivá barva
③ Barevná vlákna	⑦ Iridiscentní pruh
④ Soutisková značka	⑧ Mikrotext

z rubové strany část zbyvajících. V průhledu proti světlu je značka vidět celá a její jednotlivé linky na sebe přesně navazují.
Soutisková značka je kruhová a tvoří ji písmena „ČR“, u bankovek vzoru 1995 a u 200 Kč a 2000 Kč vzoru 1996 tvoří soutiskovou značku písmena „CS“.

bankovky proti světlu změni na barvu zcela jinou.

Na příkladu 1000 Kč bankovky, rubu i líce, jsou zobrazeny prvky viditelné pouhým okem; pro názornost je zobrazen pohled na 1000 Kč bankovku pod UV světlem.

Ochranný prvek 6 je použit pouze u platných vzorů 1000 Kč, 2000 Kč a 5000 Kč a u 500 Kč vzor 2009. Ochranný prvek 7 je použit pouze u 1000 Kč, 2000 Kč vzor 1999 a 2007, 5000 Kč, 100 Kč vzor 1995, 200 Kč vzor 1996, 500 Kč vzor 1995 a 2000 Kč vzor 1996 nemají viditelná ochranná vlákna.

Vzory bankovek vydaných v roce 1995 a 200 Kč a 2000 Kč vzoru 1996 mají odlišnou soutiskovou značku v podobě písmen „CS“ místo „ČR“.

Pohled pod UV lampou – v denním světle neviditelná vlákna s namodralou luminiscencí, viditelná vlákna se žlutou luminiscencí.

U inovovaných vzorů (viz obrázek) dvoubarevná luminiscence – části portrétu, hmatová značka pro nevidomé a slabozraké, hodnotové číslo na kuponu a ornamenty v levém dolním a pravém horním rohu. U vzorů 1996 (mimo 1000 Kč) a starších jsou pouze v denním světle neviditelná vlákna o délce 6 mm s namodralou luminiscencí.

Ostatní vzory mají obojí vlákna, příslušné tisky pouze se zelenou (či žlutou) luminiscencí.

Tiskové prvky s luminiscencí umístěné na rubu se týkají jen inovovaných vzorů.

Čka
je viditelná pouze jedna část značky, vajíček. V průhledu proti světlu je jednotlivé linky na sebe přesně navazují. ušňová a tvoří ji písmena „ČR“, a u 200 Kč a 2000 Kč vzoru 1996 a písmena „CS“.

zbarvení v závislosti na tom, v jakém úhlu se bankovka sklápí proti dopadajícímu světlu. Barvu, kterou vidíme při běžném čelním pohledu na bankovku, se při sklápění bankovky proti světlu změni na barvu zcela jinou.

označující nominální hodnotu. Při sklápění bankovky se t proti lesklému pruhu jako t

Srovnání rozdílů různých vzorů platných bankovek

vzory 1995 a 1997

- **Námět, parametry, barevnost a provedení vzorů je shodné**
- **Soutisková značka**
 - vzor 1997 – v podobě písmen „ČR“
 - vzor 1995 – v podobě písmen „CS“
- **Vzor 1995 nemá viditelná barevná vlákna**
- **Vzor 1995 má označení vzoru číslem „1995“ v horní polovině bankovky, vzor 1997 v dolní části**

vzory 1996 a 1998

- **Námět, parametry, barevnost a provedení vzorů je shodné**
- **Soutisková značka**
 - vzor 1998 – v podobě písmen „ČR“
 - vzor 1996 – v podobě písmen „CS“
- **Vzor 1996 nemá viditelná barevná vlákna**
- **Vzor 1996 má označení vzoru číslem „1996“ v dolní polovině bankovky, vzor 1998 v horní části**
- **Faksimile podpisu guvernéra**
 - vzor 1996 – Josef Tošovský
 - vzor 1998 – Pavel Kysilka

Vodoznak

Je zřetelně viditelný pohledem na bankovku proti světlu. Používá se tzv. lokální stupňovitý (tj. kombinace pozitivního

1000 Kč

Okénkový proužek s mikrotextem

Proužek z umělé metalizované fóty zapuštěný do papíru, který na lící straně vystupuje vždy v různých intervalech na povrch papíru. Je na něm čitelný negativní mikrotext s označením nominální hodnoty bankovky, u inovovaných vzorů také

Skrýty obrazec

Stane se viditelným teplem, sklopíme-li bankovku ve výši očí proti zdroji světla. Tvoří ho vždy číslo označující nominální hodnotu bankovky je obrazec pozitivní, tj. tmavý, z k negativní (světlý). Je umístěn na lících straně bankovek na rameni portrétu, popř. nad ním.

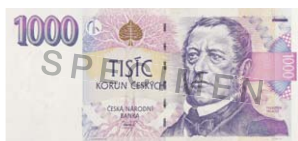

vzory 1995 a 1997

vzor 2009

- **Námět, parametry, barevnost a provedení vzorů 1995 a 1997 jsou shodné**
- **Okénkový proužek**
 - rozdílná šířka vzoru 2009
 - okénka u vzoru 2009 mění barvu v závislosti na sklopení proti světlu z hnědofialové na zelenou (u dřívějších vzorů jsou pouze stříbrná a nemění se)
 - mikrotext
 - vzory 1995 a 1997 – „500 Kč“
 - vzor 2009 – „ČNB 500 Kč“
- **Vodoznak**
 - vzor 2009 zobrazuje mimo portrétu negativní číslo 500 a květ petrklice
- **Proměnlivá barva**
 - na vzoru 2009 je stylizovaný květ čtyřlísté růže, který mění barvu ze zlaté na zelenou
 - vzory 1995 a 1997 tento prvek nemají
- **Soutisková značka**
 - vzory 1997 a 2009 – v podobě písmen „ČR“
 - vzor 1995 – v podobě písmen „CS“
- **Vzor 1995 nemá viditelná barevná vlákna**
- **Oproti ostatním vzorům jsou na vzoru 2009 vytištěny žluté kroužky**
- **Faksimile podpisu guvernéra**
 - vzory 1995 a 1997 – Josef Tošovský
 - vzor 2009 – Zdeněk Tůma

vzor 1996

vzor 2008

- **Okénkový proužek**
 - rozdílná šířka vzoru 2008
 - okénka u vzoru 2008 mění barvu v závislosti na sklopení proti světlu z hnědofialové na zelenou (u vzoru 1996 jsou pouze stříbřitá a nemění se)
 - mikrotext
 - vzor 1996 – „1000 Kč“
 - vzor 2008 – „ČNB 1000 Kč“
- **Vodoznak**
 - vzor 2008 zobrazuje mimo portrétu negativní číslo 1000 s lipovým listem
- **Iridiscentní pruh**
 - vzor 1996 je rovný, má při sklopení modravý nádech
 - vzor 2008 je zprava vzorovaný, má při sklopení zlatý a fialový nádech
- **Oproti ostatním vzorům jsou na vzoru 2008 vytištěny žluté kroužky**
- **Faksimile podpisu guvernéra**
 - vzor 1996 – Josef Tošovský
 - vzor 2008 – Zdeněk Tůma

vzory 1996 a 1999

vzor 2007

- **Námět, parametry, barevnost a provedení vzorů 1996 a 1999 jsou shodné**
- **Okénkový proužek**
 - rozdílná šířka vzoru 2007
 - okénka u vzoru 2007 mění barvu v závislosti na sklopení proti světlu z hnědofialové na zelenou (u dřívějších vzorů jsou pouze stříbřitá a nemění se)
 - mikrotext
 - vzory 1996 a 1999 – „2000 Kč“
 - vzor 2007 – „ČNB 2000 Kč“

- **Vodoznak**
 - vzor 2007 zobrazuje mimo portrétu negativní číslo 2000 a ornament
- **Soutisková značka**
 - vzory 1999 a 2007 – v podobě písmen „ČR“
 - vzor 1996 – v podobě písmen „CS“
- **Iridiscentní pruh**
 - vzor 1996 iridiscentní pruh nemá
 - vzor 1999 je rovný, má při sklopení zlatý nádech
 - vzor 2007 je zprava vzorovaný, má při sklopení mimo zlatého ještě modrý nádech
- **Vzor 1996 nemá viditelná barevná vlákna**
- **Oproti ostatním vzorům jsou na vzoru 2007 vytištěny žluté kroužky**
- **Faksimile podpisu guvernéra**
 - vzory 1996 a 1999 – Josef Tošovský
 - vzor 2007 – Zdeněk Tůma

vzor 1999

vzor 2009

- **Okénkový proužek**
 - rozdílná šířka vzoru 2009
 - okénka u vzoru 2009 mění barvu v závislosti na sklopení proti světlu z hnědofialové na zelenou (u vzoru 1999 jsou pouze stříbrná a nemění se)
 - mikrotext
 - vzor 1999 – „5000 Kč“
 - vzor 2009 – „ČNB 5000 Kč“
- **Vodoznak**
 - vzor 2009 zobrazuje mimo portrétu negativní číslo 5000 a orlici
- **Iridiscentní pruh**
 - vzor 1999 je rovný, má při sklopení zlatý nádech
 - vzor 2009 je zprava vzorovaný a zobrazuje navíc čtveřici lipových listů, má při sklopení mimo zlatého ještě fialový nádech
- **Oproti ostatním vzorům jsou na vzoru 2009 vytištěny žluté kroužky**
- **Faksimile podpisu guvernéra**
 - vzor 1999 – Josef Tošovský
 - vzor 2009 – Zdeněk Tůma

Česká národní banka
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
www.cnb.cz

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

158

Soutisková značka

Z lící strany bankovky je viditelná pouze jedna část značky, z rubové strany část zbyývající. V průhledu proti světlu je značka vidět celá a její jednotlivé linky na sebe přesně navazují. Soutisková značka je krouhová a tvoří ji písmena „ČR“, u bankovek vzoru 1995 a u 200 Kč a 2000 Kč vzoru 1996 tvoří soutiskovou značku písmena „CS“.

158 x 74 mm

Vodoznak

Je zřetelně viditelný pohledem na bankovku proti světlu. Používá se tzv. lokální stupňovitý (tj. kombinace pozitivního – tmavého a negativního – světlého s různými stupni odstínů mezi nejtmavší a nejsvětlejší částí) vodoznak umístěný ve střední části širokého nepotištěného okraje a tvoří ho vždy portrét osobnosti vyobrazené na bankovce. U inovovaných vzorů bankovek ho doplňuje negativní (běločaré) hodnotové číslo a ornament.

© Vydala Česká národní banka v roce 2011

Grafické zpracování: GAT CZ, s.r.o.
Texty a foto: Česká národní banka

Barevná
V papíru zap
Nejlépe zřete